

Prædiken til Anden juledag

Matt. 23,24-39

Første tekstrække

Dette hellige evangelium skriver evangelisten Matthæus:

Jesus sagde: »Derfor, se, jeg sender profeter og vise og skriftkloge til jer; nogle af dem vil I slå ihjel og korsfæste, andre vil I piske i jeres synagoger og forfølge fra by til by. For over jer må alt det retfærdige blod komme, der er udgydt på jorden, lige fra den retfærdige Abels blod til blodet af Zakarias, Barakias' søn, som I dræbte mellem templet og alteret. Sandelig siger jeg jer: Det skal alt sammen komme over denne slægt. Jerusalem, Jerusalem! du, som slår profeterne ihjel og stener dem, der er sendt til dig. Hvor ofte ville jeg ikke samle dine børn, som en høne samler sine kyllinger under vingerne, men I ville ikke. Se, jeres hus bliver overladt til jer selv, øde og tomt. For jeg siger jer: Fra nu af skal I ikke se mig, før I siger: Velsignet være han, som kommer, i Herrens navn!«

Matthæusevangeliet 23,34-39

Kære menighed.

Det er næsten som at være dér selv. Det er næsten som om, at vi selv er vidner. Det er næsten som om, at vi selv kan mærke den fortættede aggressive stemning, der hersker i den bibelske læsning fra Apostlenes Gerninger. Hvor Stefanus bliver stenet til døde for sin tro. Det er som om, at vi på egen krop kan fornemme de urmenneskelige følelser, der løber under dagens epistelfortælling.

Følelsen af afgrundsdyb vrede, som menneskene fra synagogen føler ved, at et andet menneske – der til forveksling ligner dem selv – nemlig Stefanus – modsiger alt det, de ellers har lært og har taget til sig i deres liv. Og endda hviler i det samtidig.

Følelsen af affekt, når menneskene fra synagogen, mister enhver form for selvbeherskelse og besindelse – og lader sig kaste i deres følelsers vold. Og den vold – den bliver rettet mod Stefanus – som mister sit liv derved. Ligesom jeg tror, at vi alle kan genkalde os den følelse som Saulus må have i sit indre, når han bare ser til, mens menneskene fra synagogen kaster sten mod Stefanus.

Følelsen af rådvildhed og magtesløshed, vi alle kan føle, når vi er vidner til begivenheder, hvor et menneske bliver udsat for uretfærdighed, overfusning eller andet. Hvor vi gerne ville gribe ind. Men samtidig aner vi – i situationen – ikke, hvordan vi skal gøre det.

Udgivet af

Grundtvigsk Forum
Nr. 742, 123. årgang
December 2022
ISSN 0901-2214

Fordi det for os kan opleves som om, at et andet menneskes følelser kan være så inderlige, så stærke og så dybe, at de kvæler det, vi føler. Og derfor bliver vi handlingslammede – og ude af stand til at reagere. Som når man vågner om natten og har fået dynen over sig – og over hovedet. Og man i sin søvndøs pludselig ikke kan finde ud igen. Mens angsten griber én, og man gisper efter vejret for at komme ud af den situation, der har overmandet én.

Eller måske er vi bange for at gribe ind? Fordi vi selv frygter at blive genstand for vreden, for hadet og for volden. Som når man hører en anden kunde i supermarkedet overfuse en kassemedarbejder. Eller når en trafikant i trafikken dytter aggressivt ad en medtrafikant. Og vi lader som ingenting og fortsætter vores eget liv – uden på nogen måde at involvere os.

Men hvad der siden bliver fortalt i beretningen fra Apostlenes Gerninger er, at Saulus i virkeligheden bifaldt steningen af Stefanus. Det er derfor en dybt brutal og tragisk fortælling, vi i dag hører her i kirken. Den rummer tunge følelser og stemninger. Stemninger og følelser, der heller ikke er ukendte for os i vores egen tid. Selvom vores liv – i hvert fald på vores breddegrader af verden – forhåbentligt er mere fredsommeligt end det liv og den død, Stefanus mødte. Et liv, der endte med steningen af ham i år 35. Altså, ganske kort tid efter Jesu egen død på korset.

Kirkeårets farvekort

Kirkeåret – kirkens kalender – er inddelt i et spektrum af farver, der skal symbolisere forskellige ting. Mennesket har altid brugt farver som symbol for det ene eller det andet.

I juledagene er det farven hvid, som betyder fest. Langfredag i påsken er det sort, der udtrykker sorg over Jesu død på korset. Men i dag er farven rød. Blodrød. Og det er netop, hvad dagens farve skal symbolisere. Stefanus' blod. Fordi han ofrede

sig selv for at det, han troede på. Derfor bliver Stefanus regnet for at være den første kristne martyr.

Hvem var så Stefanus? Og hvem er Saulus, som vi også hørte om? Hvad skal vi i det hele taget udlede af dagens fortælling? Stefanus – som oprindeligt var en græsktalende jøde – blev udvalgt af Jesu disciple til at hjælpe græsktalende enker i Jerusalem, ligesom han skulle udbrede evangeliet. Den unge mand kunne også udrette både under og mirakler. Men en stor gruppe af det gode jødiske borgerskab kunne altså ikke lide ham på grund af hans yderligtgående holdninger – og hans nyfundne Jesus-tro – og de så deres snit til at sætte ham for retten under anklage for blasfemi over for Gud og Moses. Og det kostede ham altså livet.

Martyrdøden overgik sidenhen også Saulus, der overværede steningen af Stefanus. Saulus er det jødiske navn for Paulus. I en tid af sit liv tog han aktiv del i hetzen mod de kristne. Men Paulus skulle senere selv blive omvendt til kristendommen, og han kom til at spille en afgørende rolle i kristendommens grundlæggelse og udbredelse.

Martyriets vidnesbyrd

Hvis vi vender tilbage til ordet martyr, så kommer det af det græske ord for "vidne". De fleste af os tænker nok på retssystemer, når vi hører ordet vidne. Man kan blive indkaldt som vidne i en retssag, fordi man har været vidne til noget. Ligesom i dagens tekst fra Apostelenes Gerninger, hvor Stefanus bliver ført for Rådet – og der bliver stillet falske vidner.

Men det at være vidne er heller ikke noget ukendt her i kirken. En vielse eller en barnedåb i kirkens rum kræver vidner. Og dermed får handlingerne både kirkelig og juridisk gyldighed. Men man kan også være vidne på en anden måde. Det danske ord for vidne kommer ad omveje af ordet "at vide," altså, at have indsigt i noget. Og det var netop det, Stefanus havde. Han havde indsigt i Guds ord.

Sankts Stefans dag – et wake-up-call til os?

Det bliver sagt om Anden Juledag – Sankt Stefans dag – at dagens placering i juletiden er med til at gøre, at julebudskabet bliver mere realistisk. At Sankt Stefans dag med andre ord er et wake-up-call i forhold til verdens realiteter. At verden ikke udelukkende bliver fryd og gammen ved Jesu fødsel, som vi hører om i julen. At evangeliet fortæller os, at Gud blev menneske i verden og på jorden som vi kender den. Både med det sure, men også med det søde. Så kort og godt.

Sankt Stefans dag smider en bøtte rød maling hen over det murværk – som verden og livet er – som nemt kan virke enten sort eller hvidt. Anden Juledag nuancerer det. Og viser os, at livet og verden er mere kompleks end som så. For ting bliver ikke nødvendigvis værre eller mere alvorlige af at komme på afstand. Og dog. Nogle gange er det netop tilfældet. At ting eller oplevelser. Eller et forkert ord. Bliver meget større og værre jo længere tid, der går.

Men vi mennesker kan også have en tendens til at idyllisere, så realiteterne – virkeligheden, om man vil – bliver forvansket. Minderne bliver husket med et gyldent skær omkring sig, som andre måske ikke sidder inde med. Eller har meget svært ved at se. Juletiden er nok det bedste eksempel på det. Når julefreden har sænket sig den 24., så kan vi måske komme til at glemme alt det, der gik forud og hvor svær en tid, julen også kan være. For mange.

I december er der mange, der styrter rundt for at få alle ender til at mødes, så julefreden kan sænke sig. Der er arbejdsopgaver, som skal afsluttes inden juleferien begynder. Gaverne skal fremskaffes. Der skal købes ind til julemaden. Ligesom den skal laves. Og så videre.

Men det kan vi nok have en tendens til at glemme, når først lysene på juletræet bliver tændt juleaften. Al den stress og jag, der er gået i forvejen for freden.

Ligesom julen kan være en svær tid på en anden måde for andre. Der er mange mennesker, der må sidde alene juleaften. Fordi de måske ikke har nogen at tilbringe den med. Måske er man den sidste tilbage i familien. Eller slet og ret, fordi man måske har mistet sin familie. Eller med vilje har valgt at lægge familien på hylden. Der kan være mange årsager til det. For livet er komplekst, og det er komplekst at være menneske. Både i forhold til os selv, men også vores relationer.

En konflikt består af flere vidner. Og den ene har måske ikke den samme oplevelse som den anden part. Så Sankt Stefans dag er et wake-up-call. For dagen i dag minder os om livets kompleksitet. Ligesom dagen fortæller os om det eller de, der gik forud. Både i forhold til freden og glæden, men også over for smerten og sorgen. At intet kun er sort eller hvidt. Enten eller. Nogle gange kan der komme en anden farve i. For eksempel rød – ligesom i dag – eller en anden farve en anden dag, ligesom i kirkeåret – og nuancere vores liv og vores tilværelser.

AMEN

Stephan Wung-Sung de Fønss

sognepræst i Lundtofte Kirke

Redaktion

Sognepræst
Adam Garff
Gentofte Kirke
adg@km.dk

Sognepræst
Andreas Riis Damgaard
Præstevang Kirke, Hillerød
ard@km.dk

Søndagslæsning
udkommer hver uge på
www.grundtvigskforum.dk/Søndagslæsning
– her kan du også
tilmelde dig det
elektroniske nyhedsbrev
om Søndagslæsning

Grundtvigsk Forum
Vartov – Farvergade 27
1463 København K
vartov@vartov.dk

Salmer (Den Danske Salmebog):

Nr. 122: Den yndigste rose er funden

Nr. 96: Fra Himlen kom en engel klar

Nr. 130: Fredløs er freden, hvor menneskets veje

Nr. 125: Mit hjerte altid vanker

Nr. 69 (vers 5+6): Du fødtes på jord

Nr. 50: Under dine vingers skygge